

لە ناخى بۇونەوەدا

ياسۇنارى كاواباتا

و: سايير مەلۇول

(بىينىنت ئازارە و نەبىينىنت ھەر ئازار)....

نامەكەي (مۆمۇقىقى) بە ئازارىيەكى سەختەوە لە دلى (شىمۇرا) دا
نەخش بېبۇ بە جۈرىيەك پىتى واپۇو پەيکەرىيەك لە ناخىدا قوتىپتەوە و
ئەم وىشانەي لەسەر نۇوسىەراوە و پەيکەرەكەشى لە شەھەر چۆل و
ھۆلەكەدا كەوتۇتتە مەله و نوقمى نىيۇ تەمىيىكى چى دەبى! دوو
سېپىدارى پۇوت و بى پەلک و گەلاش لەبن پەيکەرەكەدا چۈونەتە
حەوادا و كەوتۇونەتە كەنارى چەمىيىكى بە خور كە ئەويش بۇ تاۋى لە
تەمۇمۇزەكەدا ون دەبى و ئەو جار ئەوهندە نابات بەرەو ژۇرر

ه‌لدهکشی و له فه‌زایه‌کی زور سپیدا ده‌رهویت‌وه! ئایا ئەم بۇو رەنگى درەختەكان؟ (شيمۇرا)
ه‌رچەندە بىرى لە دەستتەوازەكەی (مۆمۆقىيە) دەكردەوە جىلوھى ئەم دىمەنەی دەھاتە بەرچاو.
پەيكەرى ناو بۇشاپىيەكەش تاقە رەگەز بۇ كە پېيەندى بە خەيالات‌وه هەبىن چونكە ئەم
پەيكەرە نە لەناو تەمەكەي دوايىدا و نە لە دلى شيمۇرادا ھىچ شىۋىھىكى دىيارى كراوى نېبۇو
تەنیا ئەۋەندە هەيە كە بەيتەكەي (مۆمۆقىيە) بە جۆرى كەنەي كردىبووه ناخى و دەستى بەسەر دل و
دەروونىدا گرتىبوو دەتكوت لەسەر بەرد ھەلکۈلدرابو. ئاخىر ئەم وشانە نەخشىكى پەتقى و رووت
نېبۇون بىگەرە واى ھاتە بەرچاو و شەكەلىكى ئاقلانەن و لە پەرمۇوچەكەي مۆمۆقىيەر رژاون، كە
ھەنئىك جار پەيقى سەير و نامۇ دەكىشىنەوە و ئەم دەستتەوازەيە لە دىيدى ئەمدا گوزارشتى لە
ترسى كوناح دەكىد لەلاي ژنىكى مىرددار كە بۇ رۈوانىكى نەھىنى بۇ لاي پىاويك دەچىت ھەرودەر
دەربىرى ئۇپەريشانحالىيەش بۇ كە پىوهى دەلتىتىتە كاتىك ئارەزوو ئەوهى هەيە بە دىدارى
پىاويك شاد بىت و بىبىنېت.

شيمۇرا ساغىبۇوه كە دەبۇو ئەم ئەو نامەيە بۇ مۆمۆقىي بىناردايە و بۇيى روون بۇوه كە ئەميس
ھەمان ھەستى مۆمۆقىيەيە ئەمى وشەكانى مۆمۆقىي پارانەوەيەك نېبۇون بۇئەوين و
عىشقبارى؟

لە ميانەي ئەم نامەوە تىكەيىشت كە مۆمۆقىي خۇشىدەوي بۇيە واى لىكدايەوە كە ئەمە راست بە¹
مانانى ئەوهىيە كە ملکەچە بۇ دەسەلەتى ژنىك و... بەلام بە گوېرە لاوىكى سى دوو ساللى
وەك ئەم (مۆمۆقىيە) ئافەرتىكى زور سەيرە و شىتىكى تىايە كە شيمۇرادى نىكەران كرد بە جۆرىك
تەنانەت لە خۆى پرسى: ئایا ئافەرتىكى وەك ئەو دەتوانىت پىاويكى خۇشبوى يان پىاويك
دەتوانىت ژنىكى لەم جۆرى بچىتە دلەوە و گىرۇدە و گرفتارى بى؟
(مۆمۆقىيە) تەمەنى بىست و شەش سال بۇو يانى شەش سال لەم بچووكىر بۇو بەلام تەمەن
پەيەندى بەم مەسەلانەوە نىيە بە شەرق و شۇورەوە...

لەگەل ئەمەشدا كاتىك شيمۇرا بۇ يەكە مەجار مۆمۆقىي لە ئامىز گرت ژنە لەرزى لىيەت و گىرۇ
بۇو، ئایا ئەم حالتەى لەبەر ئەو بەسەردا ھات كە ژنىكى مىرددار بۇو؟ ھەرودەر جوپىل و جوان؟
- من چەپەلم، رۆح و جەستەم پىسە... گوتى، من كەمارم شيمۇرا كەمىك دوو دل بۇ، ئەو جار
ماچ و مۇوج و لەباوشىرىنىكەي خاۋى كردىوە و گوتى:
× بەم پىيە بى ھەموو مەۋەقايەتى پىسە بەلام ئەو بَاوەرىكى ھەلەيە و ھىچ كەسىك پىس و
گەمار نىيە و مەۋەقايەتىش لەم بارەيەوە ھەرچى لېيىووھشىتەوە نابى بە چەپەل دابىرى.
- لەناخى بۇونوهردا شتەگەلىكى زور ھەيە، كەفوكەل ھەيە، مەراق و سۆز و گوداز،

جۆشۇخرۇش ھەيە....

- لەناخى بۇونەوەردا، مەبەست ئەمەيە لەناخى تۇدا؟
 - ئەرى لەناخى مندا.... من ئەترىسى!
 - مەگەر پىتۇانىيە لەناخى مۆمۇيۇدا جەڭ لە مۆمۇيۇنىيە؟
 - نەخىر مۆمۇيۇ لەناخى مۆمۇيۇدا نىيە.
 - ئەى ئەمە كى يە؟ شىمۇرا لەكاتىكدا رايدەوەشاند واى گوت.
 - ئەمە مۆمۇيۇيە!
 - لەناخدا چى ھەيە؟ ئەمەوى بىبىن، دەپىشانم دە چى لەۋىدايە؟ لە كەوھەردا....
 - تۇى تىيايە شىمۇرا، بەلەم بەم چاوانەت ناتوانى بىبىنى ئەمەش باشتىر. (مۆمۇيۇ) ئارام و چاولىكىزراو وايگوت.
- شىمۇرا دەستى كرد بە پۇتكىرىنىھەدى مۆمۇيۇ.
- بەھ بەھ چى جەستەيەكى جوانە، ئەى بۆز پىتۇايە ئەم لەشە لەخت و لارە پىسە؟
 - شىمۇرا تۇناتوانى بىبىنیت!
 - بەلىٰ من باش دەبىن.
 - تەماشام مەكە چونكە دىيار نىيە چىم لېيۇ دەردىچى
 - داخ لە دەست تۇ، ھەرچىت لېيۇ دەردىچى بادەرچى چىت لى دەرپۈش با بېرىش بەلای منوھ وەك يەك وايە، پىكەوە ھەموو شتەكانى ناخ وەدەردىت، ئەھرىمەنەكان و جەكان و كرمەكان و گەزندەكان...
- مۆمۇيۇ بە ئاماژە رەتكىرىنىھە سەرى بەرە خوار جۇولاندەدە:
- تۇ تىيىنەگەي - لەۋىدا لە كەوھەردا دەريا و بەفرىش ھەيە پاشان ئەو تارمايىيانەشى تىدايە كە بە ئارەزووی خۆيان دەچنە ۋۇور و دېئنە دەرەوە ...
 - كە واتا گومانى تىا نىيە منىش ئەم شتەم ھەيە.
 - نەخىر، تۇ يەك كە لە چاكەي خوت بەمنەوە نۇوساوى و گىرۇدەم بۇوي پىيويست بەوە ناكات دەم بەدىتەوە.
- -
- شىمۇرا بە راۋىيىتىكى ئارام و خۆش كوتى: بۆچى لەۋىدا يان وەك دەلىتى لەناخدا ئەمەت ھەيە؟
- چونكە ژنم

- سهيره!

- ئىدى مەسىلەكە ئاوايە، شادم كە ژنم، لە چاكەي ئەم ژنبۇونەشىمە كە زگۇزام...

- پىتەوە ديار نىيە دوو سكت كردى.

- ئەها.. كەواتا ئاوا؟ بەلاتەوە باش نىيە؟

- بە پىچەوانەوە.

دواي نەختىك مۆمۆيىقەناسەي هاتەوە سەر خۆى و جوولە و كركەي لە خۆى بىرى... لەبر ئەو بىدەنگى يە قورسە شىمۇرا دەستى كردهوە بە قسان.

- ئەوە خەوتى؟

- نا نا نانۇوم. من شادم ئا دەستىم بدھىيە.

مۆمۆيىقە كاتىكىدا ھروا چاوهكانى نۇوقابۇون لە باسکى شىمۇرا كەرا و خستىيە ژىز سەرى، لەوە دەچۈو بنوى.

- دەتوانى بخويت. شىمۇرا گوتى

- نا نا خەوتىن ئازارە و مايەي داخە!

- كى دەزانى رەنگە بە خەوتىن وەك دەلىتى شتەكانى ناخت بخۇن!

- ئەترىسم كە خەوتىن نەكەم لە نىيۇ باوشىتمە حەيف كە وەختىكى زۇرمان بە دەستىوە نىيە، ئەزانى چەند خۆشە گەر بتوانم لە خەوندا بتىبىنەم بەلام ئەفسوس ناخۆش ئەۋەيە خەون بە شتىكى ترەوە بېبىنەم، يانى ئەترىسم شتى ترم بىتە خەون ئاخير ھەر كە خەوم لېكەوت خەون دەبىنەم!

مۆمۆيىقە لەسەر خۇ و بە ئاھەنگ قىسىمە دەكىرد چاوى ھەلينا و بە ترسەوە نىڭايەكى شىمۇرای كرد:

- چى يە دەتەوى من بخەوم و توش بە مەيلى خۆت بە تەنبا بىر لەم پىوهنىيەمان بىكەيتەوە؟ دە بللى و نىيە؟

- كچى ئەوە تۆ چى دەلىتى؟

- مەسىلەكە ئەمەيە وا نىيە؟ دەي دانىپىيا بنى.

ئەمەيە گوت و رووخسارى خستە سەر شانى شىمۇرا، رەنگە بۆ من باشتىر بوايە ئۆتۈمىزىلەكەت پان و پلىشى كردىماوه.

- ئەوە تۆ دەلىتى چى بابا نويىران؟ تۆ ژيانى خۆت خستە مەترسىيەكى گەورەوە و خەريك بۇو

تیاچی... ئاخى شتى وا چۆن دەكى ؟ شىمۇرا وايگوت و دەستى خسته نىو قىزى مۆمۇق و كەزىبەكانى نەوارش كرد.

- بەلام من وىستم زيانم لە مەترسى باۋىم و فىداي بىكم- مۆمۇق گوتى، بەلىڭ دەبايە يەكتىكىان هەلېرىم يان لەسەر دەستى تو تىياچم يان لە باوشتا بىم.

- بەختم ھىنايى نەمكوشتى. كاتىك شىمۇرا ئەم وشانەي دركاند جوش و خروش و هەستىيارىي لەشى مۆمۇق واقىعىترانە خۆى نواند. بەلام وايدانى بىرىندارم كردىباي خۇئىستا لە ئامىزىمدا نەدەببۇي.

- ئەم قىسانەت لە كانگايى دلەوه دى ؟

- خودا بە رەحمەتى خۆى پىزگارى كردىن، ئەمە تەنبا راۋەيە و لەمە بەدەر نازانم چى مۆجىزە و پەرجۇويەك بۇو ئۆتۈمبىلەكەمى راگرت ؟

- ئەوه من بۇوم كە قەدەر و چارەنۇوسىم بەرھو ئەم ئاراستىيە رادا، با پىتىبلەيم تو دەتوانىت فشار بخەيتە سەر چارەنۇوس و قەدەر- مۆمۇق بە خۆشىيەوە وايگوت- لەناخى بۇوندا ئەمەش هەيە!

..... -

شىمۇرا نېيدەتوانى بىرپايدى كى تەواو بە قىسەكانى مۆمۇق بىكات، لەكەل ئەمەشدا نەدەكرا خۆ لەوه بېبۈرئى كە ئەوه مۆمۇق بۇو. لە كاتىكدا زيانى خۆى خىستبۇوه مەترسى يەوه، پالى بە چارەنۇوسەو ناو گۆرى. بەلىنىم لە خۆپۈورىن و سەرچەلى يەمى مۆمۇق بۇو، ئەم كارە شىقتانىيە كە ئىيىستا ھەردووكىيانى پىكەوە گرى داوه. مۆمۇق سەرچەلى بە زيانىيەوە كرد و لە بەرامبەريشدا شىمۇrai بە دەست ھىنَا:

لە شەھىيەكى زىستاندا كە دىنبا نوقمى تەمىيىكى خەست بېبۇو و ئۆتۈمبىلەكە شىمۇراش وەك با جادەكەي تەنيشت كەنارەكەي دەپىتىچايدە لە ناكاوا بەزىنى ژىنەك لەپەر ۋۇوناكى گلۆپەكانى ئۆتۈمبىلەكەي دەركەوت شىمۇرا بۆ چىركە ساتىك چاوى نۇوقاند و بەخۆشى نېيزانى چۆن چۆننى خۆى لە مەترسىيە لادا و دەستى بەرھو چەمەكە شەكىنەدەوە و چۆن ئۆتۈمبىلەكەي راگرت، هەستى بە ھىچ شەتىك نەكىد لەزىز تايەكانىدا بەلام بروسكەيەك لە زىنەكى دا كە لە زىنەكى داوه. كاتىك چاوى كردىدەوە زىنەكى نەبىنى، خەيال بۇو؟ تارمايى بۇو؟ نەخىر ناشى وابى! شىمۇرا دابەزى، ئۆتۈمبىلەكەي پىش ئەوهى بە تەواوى را بولەستى خۆى بە دوو سېيدارى ئەستور و زەلامدا دابۇو. زىنەكە لەسەر جادەكە كەوتبوو كاتىك وىستى لەزەوى ھەلېيگر ئەستى بکاتەوە وای بەزەين گەيىشت كە لە ھۆشى خۆى چۈوبى.

لەبەر رۇوناکى گلۆپەكاندا لە پووخسارى ورد بۇوهو و ھاوارىيکى سەرسۈرمانى لى بەرز
بۇوهو!

- ئەمە خانمى مىساكى يە!

لەزىر كارىگەريي ھەلکەوتەكەدا نەختىك رايومشاند: خانمەكەم، خانمەكەم ژنە چاوى ھەلىنى و
تەماشايى كرد، واى خوايە گيان ئاغاي شىمۇرا ئەوه توى؟
- بە جارىك زراوم چوو، خۆ لىتمەداوى! ئازارت ھەيە؟

ويسىتى ھەليپستىتىنى بەلام ژنە ھېزى ھەستانى نەبوو لەبەر ھەندى وايلىكدايەوە كە لاقى
برىندار كردووه، بەلام ھەر زۇوزانى كە ھىدىمەگرتى بۇوه بۇيە ناتوانى ھەستى. لە كاتىكدا لە
ئۆتۆمبىلەكىدا دايىشاند گوتى: پىنم نالىي كە لەم ناوه چىت دەكرد؟

- چاوهروانى تىپەربۇونى ئۆتۆمبىلەكتەم دەكرد!

- ئەمە يانى چى؟

- من دەزانم بەم كەنارەدا دەگەرىتىتەوە

.....

- ويسىتم ئۆتۆمبىلەكتە پان و پلىشىم بکاتەوە.

شىمۇرا لەكاتىكدا نىڭاي پووخسارى مۆمۇيىتى دەكرد لە خۆى پېسى توپلىي ورپىنە نەكات و
ھەلىت و پەلىت نەلى و نەبزىرىكىنى. كاتىك سوارى ترۇمبىلەكەي بۇو مۆمۇيىخ خۆى پىيە نۇوساند،
ھەر كە شىمۇرا خۆى كىشىايەوە مۆمۇيىدارمايە سەر كوشنىكە، شىمۇرا گوتى: با بچىن بە
دواى دوكتۇرىكىدا بىگەرىتىن.

- نا نا دوكتۇرم ناۋىي، خۆى دا بەسەر پاشنەكانىدا و راست بۇوهو و گوتى: مەترىسە ھىچ كۆيم
نايەشى و ج بەلەم لى نىيە.

- كە واتا دەتبەمەوە بۇ مالى خۆتان

- نا نا بۇ مالى خۆمان نا ئاخىر كورى چاڭ من چاوهروانى ئۆتۆمبىلەكەي تۆم دەكرد!

- توڭىكەمەكى هىيور بەرەوە و وەرەوە سەرخۆت.

- يارمەتىم بەدە و بەمە بۇ شوينىك بىمەوە سەر خۆم... زارم وشكە و گەرووشىم دېشى.
شىمۇرا ئۆتۆمبىلەكەي لە شەوه تەماوى يەدا خستە كەر و بە ھېمەنى و لەسەر خۆ
لىيەمەخورى. ناوه ناوىش ئاۋىرى لە مۆمۇيىق (ھەلۋۇزە) دەدایەوە، واى خەيال دەكرد شتىك
دەگىرى، بىرۇكەي ئەوهى مۆمۇيىق دەرگاى ئۆتۆمبىلەكە بکاتەوە و خۆى فەرىيداتە سەر جادەكە

نیگهرانی کرد، به‌لام لوسات‌هادا موموییق تهنجا به دهستی راستی گونای دهگوشی، لیرهدا شیمۆرا پرسی: چی یه له‌کاتی که‌وتنه‌که‌تدا گونات ئیشی پیگیشتلووه؟

- نا نا ئەرخهیان بە، دلک هیچ نه‌کا، دەمهوئى دل‌نیابم خون نابینم ئاخر دەترسم وەک له داروو دەدات- ون بى و لەبەرچاوان پیوار بى.

- ئەلکو ئەوه منم ئەترسم خهون بى و ون ونتک بى. ئەترسم پەربییەکی راگوزەرم ھەلگرتىّ ودوای تاویک کە ئاپر دەدەمەوە جگە له تمومژیکی چرکە ئۆتۆمبیلەکەمی داگرتتووه هیچ كەسیک نەبینم!

- به‌لام من لەناو تەمەکەدا جگە له وینەتى تۆ هیچى ترم نەدەبىنى، ئەم خهونه بۇو منى بۆ ئېرە هىينا، شتىك بۇو وەک رۆيىشتن بە بنى ئاودا بېبى هەناسەدان، من سەيرم دى چۆن نەمردووم و ماوم و هەناسەم دىيت و دەچى!

- ئاپا تۆ رەمۇزىنەيەک نىت له شىوهى مومویۆدا؟

- نازانم، لەناخى مندا جگە له تۆ هیچى تر نىبى، ئەگەر من دەلەتى من بۇونم نىبى!

ئۆتۆمبیلەکە كەنارەکە جىيەيىشت و چووه ناو شارەکە شیمۆرا لەلای میوانخايەکى بچووك رايگرت، مومویۆ بە يەك نەفەس سى پەرداخ ئاپى خواردەوە

- دواجار ئەۋەتانى تۆ هي منى، دەنك و بەشمى.

ئەوجار بە چاوانى پىر لە فەرىيەتلىك گوتى: من زۇر نەگىرىسىم.

- كەواتا تۆ مەنت له چەقۇ سوو تا من فەريو بەدى!

- ئەوه تاقە پىگا بۇو، واى چەند دەترسم. قۇلۇ كرد بە قۇلۇ شیمۆرادا چارەنۇسى من ئەوهى تۆفانەكان ھەلبىگەن و رامبىمالن. كاتىك وشەكە گۆدەكەم دەبىنەم تۆفانەكان ھەرروشم بۆ ناخم دىنن و رامدەمالن، بىگەنە فەريام- ھاوار دەكەم شیمۆرا لە كاتىكدا مومویۆ ھەلددەرلىزى لە ئامىزى گرت.

شیمۆرا و ميساكى- مىردى مومویۆ (ھەلۋە)- لە زانستىگا ھاوكلاس بۇون شیمۆرا بۆ زەماوندەكەيان بانگھەيىشت كرا. لە كۆتايى شايى و زەماوندەكەدا بۇوك و زاوا و خزم و خويش و ناسياوهكان و شايىتەكان رىزىيان بەست بۆ پەتكەنلى خوندى و داوهتکراوهكان كە له و كاتىدا دوعا خوارىييان دەكىد و دەرىۋىشتن، شیمۆرا كاتىك چاوه پىر لە گەريانەكانى بۇوكىيى بىنى تووشى شۆك بۇو، دللى داخورپا و رۆحى پېتىنما!

دواتر بىنەماللى ميساكى جاروبىار داوهتىيان دەكىد يان خۆى بېبى هیچ بۇنەيەك سەردانى دەكىدن و دەشىزىانى كە مومویۆ دووسكى كردووه. جارىكىيان كە ھاتبۇوه سەردانى مومویۆ كچە

ساوا پیرۆزبایی لیکرد و گوتی ناوگیره‌بی و ستایشی جوانی کورپه‌که‌ی کرد.

- دهزانی من ئەم کورپه‌یەم نۆ مانگى تەواو له سکمدا گیراوه.

- واى خوايە.

کچکه خەوبیوو

- ئادەتی چاوهکانت پیشانی ئاغای شیمۆرا بده- مۆمۆیق گوتى- له کاتىكدا ھەولى دەدا بە

نەوزاشەكانى ھەلېسەتىنى لە خەو، کورپه‌کە بە دەنگى بەرز گریا و رووخسارى سورى ھەلگەرا.

- کاتىك لە سکمدا بۇو نەدەگریا!

کاتىك شیمۆرا ئەم قسە سەير و نامۆيانەی دەبىست بە وردى لە مۆمۆیق راما كە لەسەرى

پۆشىت و درىيەت دايىه: من ويسىتم لە سكى دايىكما بەيىنمەوه، ئايا بۇونەور ھەيە لە سكى

دايىكى دەرنەچى؟

.... -

سالىك دواي ئەم ديداره شیمۆرا تىكەيىشت كە مۆمۆيق بۇي سووتاوه و ئارەزوو و مەيلەتكى

بەتىنى بەرامبەر ئەم تىدا خرۇشاوه و مەراقى لەم داوه. بەدنەمى مىساكى بېپارى دا بە مەبەستى

خواستن سەيرى كچىك بکات و بىيىنى.

- مۆمۆيق سورە لەسەر ئەوهى لە ھەلبۈزاردىنەكتەدا يارمەتىت بدا- مىساكى بەم بۇنەيەوه

وابىگوت- ئەو بابانوپەرانە هەرقى بەزاردا بى دەلى بەلام تۆپەرۋات بە قسەئ ئاجەر و باجەرى

ئەنبىي و بە ھەندى نەگىرى.

كچەكە لەتك دايىكىدا ھاتبوو، ھەموو لە چىشتىخانە ئوتىلىكى گەورە شىوييان خوارد، كچەكە

لە چاومۆمۆيىكە رۇخسارى پەزارىيەكى قۇولى لىتىنىشتىبوو دەنگوت پەرەي سېپىيە لە ساتى

مالئاوايىدا مۆمۆيق قوتۇوھەكى چۈلەي بە دىيارى دا بە شیمۆرا كە دەمبۇسىكى كەرەواتى تىيا بوو

بە دانەرى چىھەر ئەخىزىزابۇو ئەگەر چى سەير بۇو لە بۇنەيەكى وەك ئەم ديداردا

مۆمۆيق دىيارىي پىبابەخشىت بەلام لەوش سەيرتر بەلاي شیمۆراوه ئەو لەتكە كاغەزە بۇو كە

ئاخىزىزابۇو ناو قوتۇوهكە.

ھەلبەتە سروشتى يە كە شیمۆرا لە خەنېشدا ويناي ئەوهى نەدەكىد كە مۆمۆيق لە توانايدا بى

سەرچلى بە زيانىيەوه بكا و خۇى فېرىداتە زېرتايى ئۇتۇمىبىلەكەيەوه. بەلام ھەرۇشك چۈن يەك

چىكە چىيە دوو دلى نەكىد لە كارىكى شىستانەدا زيانى خۇى بخاتە مەترىسى يەوه بە ھەمان

شىوهش دەسبەردارى نەدەبۇو و بە ئارەزوو و مەراقىكى سەركەشانە بە دۇويەوه بۇو لە كۆلى

نەدەبۇوه.

(بینیت ئازاره و نهیینیت هر ئازار)

ئەو پارچە شیعرەی کە مۆمۆیق بىنى نووسىبىو و دەتكوت لەسەر پەيكەرىك ھەلکۆلدرابو و پەيكەركەش لە شەوه چۈل و ھۆلەكەدا نووقمى نىۋەتم بۇوه- وشەگەلىك بۇون لە پەپەي دلى شىمۇرا نووسرا بۇون. ھەستى كرد كە دىزىنى ثنى ھاوريتىك و ھەستىكىن بە گوناح ئازاره و بەرگەي ئەو ئازاره ناڭرى. لەبەر ھەندى ورده ورده دەستى كرد بە دوور كەوتىنەوە لە مۆمۆيق بەلام ھەر كە مۆمۆيق لەبەر چاوى دىيار نەمايمىيەتىك نىيە لە وىنەي ئەو! ئەمەش پەريشانى دەكىد و نەفسى لېدىبىرى. ھەموو جارىكىش لە كەرانەوەيدا بەرھو مالى كە بەلاي دوو سپىدارەكەدا رايدەبرد ئەھىدە دەھاتە بەرچاوا كە خۆى پەتىانادەدا لە كاتىكىدا ھەمېشە ئەھىدە زەين دەگەيىشت كە (ئەگەر دەست لە مۆمۆيق ھەلبگىرى لەوانەيە بۆ ھەمېشە شىيت بى)

رەزىتىكىان كە لەسەر كارەكەي بۇو مىساكى تىلەفقۇنى بۆ كرد و پىتىراگەيىاند كە دەھىۋەت سەبارەت بە مۆمۆيق قىسىمى لەگەل بکات و ئەمېش نەيتوانى لىيو ھەلبىنەن و زارى بەسترا. مىساكى گوتى لە بەرامبەرى ساختمانى (داكۆ) و لە پىچى- جىززا- لە كاتىمىرى پىنج و نيو چاودۇرانى دەكەت.

وەرزى زستان لەم كاتانەدا بۇوه لىيە. كاتىك شىمۇرا لە مىساكى نزىك بۇوه ئەم وەك ئەھىدە نەيەوەيت نىكاڭانىيان بەر يەك بکەۋى دواى كەوت و پىشىنیارى كرد: پىمۇايە لەنیو ئاپۇرە خەلکىدا رىېكەين و قىسە بکەين باشتىرە، بەتاپىت بە گویرە ئەم جۆرە ئاخاوتنانەوا لايەقتەرە...
- خەجالەتم، لە بەرانبەر تۇدا زۇر شەرمەزارم!

....

- مۆمۆيق چىرۇكى تۆى بۆ گىرۇمەتەوە، من ئاڭام لە ھەمەمۇ شىتىكە
- بىمېخشە من نازانم چىت پېپەلىم... ئەوجار شىمۇرا لە كاتىكىدا چاوى لە زھۇي بېبىوو و سەرەي ھەلەدەھىنا لەسەرەي رەۋىشت و پىداجچوو گوتى: ببۇرە ئەزانم ئەم قسانە كەلکى نىيە بەلام...

- نا قەيناكا... من باسى ئەوه ناكەم... ئەوجار مىساكى شېرەزە و پەريشان بە دەنگىكى نزم
گوتى: ئەم رۇۋانە بۆسەر لە مۆمۆيق نادە؟
- چۈن؟
- ئەم نازانى نەخۇشە و حالى باش نىيە?
- نا

- با پىت بلایم ئەگەر بىي بۆلاي و بىبىنى قەلس نابم، شىمۇرا چەند ھەنگاۋىتى نا ئەوجار

هاته زمان و گوتى: بهلام ئەمە چى قىسىمەكە دەيىكەيت؟ ئەوه توپى كە ناساز و نەخۆشى!

- من چى بهلام لىنىيە، ئاخر من جىڭ لە فريشتەي پارىزىرى مۇممۇيىز هىچى تەننەم، تەننە خۆشى من مانەوە ئەوه لە زياندا ھەروەتر بەختەوەرى يە بقى من كە بۇونم تەرخان بىن بقى پارىزىكارىي لە شادىيەكانى ئەو و زىندۇومانەوە!... ھا خەرىك بۇو بىشىيەل؟

..... -

- ئازانم توڭومانت لەۋە ھەئىيە كە مۇممۇيىز پېش توپياوىيکى تر لە زيانىدا بۇوه! بهلىٰ پېش ئەوەي زەماوەند بىكەين دۆستىيەكى ھەبۇ ئەوجار مۇممۇيىز ھەميشە پەيوىستى بەوەيە پياوىيک لە زيانىدا بىن بىن پياو مدارا ناكات!

- ئەى جەنابت ھەروا لېپۈوردە و تۈوكۈنەرمى و فەزەناكەي؟

- من ناچارم وابم ئاخر ئەگەر دۆستىيکى نېبى وەرەز دەبى ھەست بە حالتى بىخودى دەكتە يانى ھەمان نىشانەي حەشىشەكىشەكان و ھېرۋىن خۆرەكان. ئەوجار گەمژە دەبى. ئىستاش كە تو دەستت لىيەن لەگرتووه ھەمان حالى ھەئى.

..... -

- بۇون... لەناخى بۇونەوەردا شىتىكى زۆر ھەئى ئەمەي پىنەوتۈۋىت؟

- بهلىٰ وتنى...

لە پىدا شىمۇرا رېڭاكەي تەنیشتى ئەو كەنارەي هاتە بەرچاوا كە نزىكى دوو سېپىدارە رووت و بىن كەلاكانە ئايىا مۇممۇيىز جارىيکى تر نايەن بەر تايەكان؟
ئەى چارەنۇس ئەم جارەش دەتوانىت ئۆتۈمبىلەكە راپگەرتىت!

سەرچاوه:

المسخ، قصص من اليابان. ترجمة كامل يوسف حسين. دار الاداب لبنان ١٩٩٢

فەرھەنگ:

- ١- خوندى: داۋەتكراو / دەنگىكراو
- ٢- ناساز: نەخۆش
- ٣- گەمار- پىس- چەپەل- گلاؤ
- ٤- لەخت و لار- جوان و تورت و تىندۇتىل
- ٥- ھىدىمەگرت- تووشى سەدمە بۇو- شۇك